9.5.2022

Datahuonetyöryhmä ja tilannehuone-toiminnon jatko / VM/BO/RY

Tausta:

- Valtiovarainministeriö asetti 25.1.2022 poikkihallinnollisen työryhmän selvittämään data-analyysin hyödyntämistä päätöksenteon tukena ja ns. Tilannehuoneen oppeja hyödyntävälle datahuonepilotille. Työryhmän toimikausi jatkuu 31.5.2022 asti, työryhmän ehdotus datahuonepilotin toteuttamisesta toimitettiin kevään 2022 JTS-riiheen
- Eduskunnan vastauksessa EV 12/2022 on mukana lausuma ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti toteuttamaan vaadittavat toimet, joilla turvataan Tilannehuoneen/Datahuoneen toiminnan jatkuminen välittömästi.” (Taustana TaVM 5/2022).

Datahuonetyöryhmän työ ja tilannehuone-toiminnan jatkuminen

- Alkuvuoden 2022 aikana datahuone-työryhmä on käsitellyt miten nykyistä laajemman rekisteriaineistojen hyödyntämisen ja data-analyysin avulla voitaisiin tukea tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Työryhmä on myös kartoittanut toteuttamisvaihtoehtoja Tilannehuoneen oppeja hyödyntävälle datahuone-pilotille
- Datahuone-työryhmän työn aikana on selvitetty vaihtoehtoja datahuone-pilotin vastuutahoksi. Datahuonepilotin riittävien tiedonsaantioikeuksien näkökulmasta on tärkeää, että vastuutaho on viranomainen. Työryhmän näkemyksen mukaan viranomaiselle on mahdollista säätää tiedonsaantioikeudesta, joka soveltuu jatkuvaluonteiseen ketterään tiedontuotantoon yksittäisten selvitysten sijaan.
- Työryhmä esitti kevään 2022 JTS-riihen alla, että data-analyysitoimintaa pilotoitaisiin vuosien 2023-2025 aikana Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATTin yhteyteen perustettavassa organisaatioyksikössä (ns. datahuone). Data-analyysitoiminnan edellyttämän tietoinfrastruktuurin toteuttamisessa hyödynnetään Tilastokeskuksen nykyistä Fiona-etäkäyttöjärjestelmää. JTS-riihen yhteydessä päätettiin datahuone-pilotin toteuttamisesta datahuone-työryhmän ehdottamalla rakenteella.
- Ketterän ja erilaisiin tietotarpeisiin nopeasti vastaamaan kykenevän toiminnan turvaamiseksi lakiin Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta säädetään riittävä viranomaisen tiedonsaantioikeus tehtävän suorittamiseksi. Tähän liittyvä valmistelutyö on käynnistetty valtiovarainministeriössä.

- Pilotin toiminnan koordinoinnista vastaavaksi tahoksi perustetaan valtioneuvoston ministeriöiden jäsenistä, pilotin edustajasta, sekä Tilastokeskuksen asiantuntijajäsenestä koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmä on tarkoitus saada asetettua toukokuun 2022 aikana.
- Datahuonepilotti palvelee valtioneuvostoa sekä sen ministeriöitä, että eduskunnan valiokuntia erilaisten päätöksentekoon liittyvien tietotarpeiden osalta.
- Datahuonepilotin mahdollisimman nopean käynnistymisen mahdollistamiseksi datahuone-työryhmä selvittää vuoden 2022 lisätalousarvioon sisältyviä rahoitustarpeita, joilla datahuonepilotin valmistelu ja mahdollisesti osia toiminnasta voitaisiin käynnistää jo vuoden 2022 aikana.
- Ennen datahuonepilotin käynnistymistä voidaan talousvaliokunnan viittaamaan Tilannehuoneen jatkon pikaiseen turvaamiseen vastata nykyisten organisaatioiden kautta mahdollisesti erillisin tilaustutkimuksin. Asetettava datahuoneen ohjausryhmä tukee datahuonepilotin valmistelua ja koordinoi sitä edeltävää Tilannehuoneen jatkoa turvaavaa tutkimustoimintaa.
- Datahuone-työryhmä ja asetettava datahuone-pilotin ohjausryhmä kuulevat mielellään eduskunnan valiokuntien tietotarpeista ja ovat osaltaan tukemassa tietoon perustuvaa päätöksentekoa tilannehuone-tyylisen data-analyysityön edistämisen avulla